

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 24.11.2024
Sayı : 188

10/233 - 8291-2599

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kızılırmak Havzasında ortaya çıkan kirlilik ve bu kirliliğin çevreye verdiği etkilerin araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Hüseyin BAYINDIR
Kırşehir Milletvekili
Ve 50 Milletvekili

1. Hüseyin BAYINDIR-Kırşehir
2. Muharrem TOPRAK-İzmir
3. Yücel ARTANTAŞ-Iğdır
4. Mehmet Sefa SİRMEN-Kocaeli
5. Engin ALTAY-Sinop
6. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU-Antalya
7. Yakup KEPENEK-Ankara
8. Haluk KOÇ-Samsun
9. Yılmaz KAYA-İzmir
10. Mehmet YILDIRIM-Kastamonu
11. Feridun Fikret BALOĞLU-Antalya
12. Hüseyin ÖZCAN-Mersin
13. Nurettin SÖZEN-Sivas
14. Erol TINASTEPE-Erzincan
15. Uğur AKSÖZ-Adana
16. Mustafa ÖZYÜREK-Mersin
17. Ali OKSAL-Mersin
18. Muharrem İNCE-Yalova
19. Ufuk ÖZKAN-Manisa
20. Necati UZDİL-Osmaniye
21. İzzet ÇETİN-Kocaeli
22. Enver ÖKTEM-İzmir
23. İsmail DEĞERLİ-Ankara
24. Mehmet Vedat MELİK-Şanlıurfa
25. Türkan MİÇOOĞULLARI-İzmir
26. Atilla KART-Konya
27. Kemal SAĞ-Adana
28. Mehmet Ziya YERGÖK-Adana
29. Mehmet KÜÇÜKAŞIK-Bursa
30. Nadir SARAÇ-Zonguldak
31. Atila EMEK-Antalya
32. Nail KAMACI-Antalya
33. Osman ÖZCAN-Antalya
34. Birgen KELEŞ-İstanbul
35. Sedat PEKEL-Balıkesir
36. Mehmet Mesut ÖZAKCAN-Aydın
37. Gürol ERGİN-Muğla
38. Ali Kemal KUMKUMOĞLU-İstanbul
39. Kazım TÜRKMEN-Ordu
40. Bülent BARATALI-İzmir
41. Mehmet Akif HAMZAÇEBİ-Trabzon
42. N. Gaye ERBATUR-Adana
43. Ali Cumhur YAKA-Muğla
44. Abdulaziz YAZAR-Hatay
45. Hakkı ÜLKÜ-İzmir
46. Mevlüt COŞKUNER-Isparta
47. Mehmet U. NEŞŞAR-Denizli
48. Zekeriya AKINCI-Ankara
49. Orhan SÜR-Balıkesir
50. Ahmet ERSİN-İzmir
51. Vezir AKDEMİR-İzmir

GEREKÇE

Kızılırmak Havzası, Kırşehir, Sivas, Kayseri, Nevşehir, Kırıkkale, Yozgat, Çankırı, Kastamonu ve Samsun illeri ile Zara, Yıldızeli, Şarkışla, Gemerek, Bünyan, Sorgun, Ürgüp, Bala, Yerköy, Sungurlu, Şabanözü, Tosya, Taşköprü, Boyabat, Vezirköprü ve Bafra gibi ilçeleri içine alan büyük bir coğrafyada yer almakta ve 78.180 km² alanı ile Türkiye'nin Fırat Havzasından sonra ikinci büyük havzası olma özelliğini taşımaktadır.

Bugün Kızılırmak Havzasında gerektiği gibi kontrol altında tutulamayan tarımsal, evrensel ve endüstriyel atıklar nedeniyle oluşan kirliliğin korkunç boyutlara ulaştığı görülmektedir.

Bölgedeki kirliliğin en önemli nedenlerinden birisi alt yapısız ve plansız kentleşme olgusudur. 1998 yılında Kızılırmak boyunca sıralanan yerleşim birimlerinin hiçbirinde evrensel atıksu arıtma tesisi bulunmadığı düşünüldüğünde, çevre kirliliğinin ulaştığı boyut daha iyi görülecektir. Belirtilen yıldan sonra kirliliğin önlenmesi için çeşitli önlemler alınmasına karşın kirliliğin kabul edilebilir sınırlar içine çekilemediği görülmektedir.

Bölgedeki çevre kirliliğinin bir diğer önemli nedeni de havza etrafında sıralanan sanayi tesisleridir. Sanayiden kaynaklanan ve arıtılmaksızın deşarj edilen atıkların çevreye verdikleri zarar önemli boyutlardadır. Ayrıca tarımsal faaliyetler ve hayvancılıktan kaynaklanan etmenler de önemli çevre kirliliğine neden olmaktadır.

Kızılırmak'ın neden olduğu tarımsal, evrensel ve endüstriyel kirlilik Hirfanlı Baraj Gölü gibi bölgede yer alan sulak alanları da tehdit etmektedir.

Günümüzde su, sürdürülebilir kalkınma için gerekli en önemli kaynaklardan birisidir. Rakamlar ülkemizin sınırlı miktarda su varlığına sahip olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin gelecek nesillere sağlıklı ve yeterli su bırakabilmesi için kaynaklarını çok iyi koruyup, akılcı kullanması gerekmektedir. Bu ise, sürdürülebilir kalkınma anlayışı çerçevesinde su kaynaklarının rasyonel bir biçimde kullanılması amacına, ancak çevreyle ilgili stratejilerle uyum sağlanması durumunda ulaşılabileceğini ortaya koymaktadır. Ne yazık ki hayata geçirilen uygulamalarda bu uyuma özen gösterildiğini söylemek imkansızdır.

Bugüne kadar mevcut mevzuatla su havzalarının kirlenmesi ve su kalitesinin kabul edilebilir sınırlar içine çekilmesinde başarılı olunamamıştır. Bu zaman zaman mevzuattaki eksikliklerden kaynaklanırken zaman zaman da mevcut mevzuatın

gerektiği gibi uygulanamamasından kaynaklanmıştır. Bu açıdan hukuksal normlar ve uygulamadan kaynaklı sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin ivedi olarak alınması gereklidir.

Su kaynaklarının çevre etkilerine hassaslığı ile tarım, endüstri, enerji ve evrensel kullanıcıların ihtiyaçları su kaynakları yönetimini karmaşık bir yapıya dönüştürmektedir. Bu karmaşık yapı içinde, su havzalarının kullanımı ve yönetimine ilişkin yönetsel yapımızın da çeşitlilik arz ettiği görülmektedir. Su kaynaklarının rasyonel kullanımını sağlayacak ve bunu yaparken de çevresel kaygıları gözeterek sürdürülebilir bir gelişme sağlayacak bir yönetsel yapılanmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yönetsel yapılanma, mevcut yapılanmanın neden olduğu yetki ve görev çatışmalarını ortadan kaldırarak ve katılımcılığa açık olacak şekilde tasarlanmalıdır.

Su kaynaklarının yönetimine ilişkin dünyada yaşanan havza planlaması anlayışı ve su kaynaklarının kirlenmeden önce korunması gibi stratejilerin incelenerek, ülke gerçekleriyle örtüşen yeni tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Çevre hakkının üçüncü kuşak insan hakları çerçevesinde "dayanışma hakları" içerisinde yer aldığı ve günümüzde ulusal üstü bir yaklaşımla ele alındığı düşünüldüğünde, su kaynaklarının korunmasının ülkemize ve tüm dünyaya karşı ortak sorumluluğumuz olduğu unutulmamalıdır.

Belirtilen gerekçelerle Kızılırmak Havzasında korkunç boyutlara ulaşan çevre kirliliğinin ortadan kaldırılması için alınması gereken önlemleri belirlemek üzere bir araştırma komisyonunun kurulmasını Yüce Meclisimizin takdirlerine sunarız.